

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชชาชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๑ /๒๕๔๔

วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๔

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเกษตรกร

ด้วยนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๔ ต่อศาลรัฐธรรมนูญ อ้างว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเกษตรกร เป็นพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ แต่พรรคพลังเกษตรกรไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย สมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับแจ้งการจัดตั้งพรรคพลังเกษตรกร คือวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๔ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพลังเกษตรกร ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้พรรคพลังเกษตรกร ผู้ถูกร้องตามข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑

การส่งสำเนาคำร้องให้พรรคพลังเกษตรกรเพื่อยื่นคำชี้แจง ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการรับสำเนาคำร้อง เนื่องจากหัวหน้าพรรคลาออก และรองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคไม่ได้เป็นผู้รับสำเนาคำร้อง เมื่อพรรคพลังเกษตรกรมิได้ยื่นคำชี้แจงขอก่อกล่าวหา จึงส่งสำเนาคำร้องพร้อมเอกสารประกอบ ไปยังรองหัวหน้าพรรคปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าพรรคตามที่อยู่ของพรรคพลังเกษตรกรที่แจ้งต่อนายทะเบียนอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งให้ปิดประกาศหนังสือส่งสำเนาคำร้องพร้อมเอกสารไว้ ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญ

ปรากฏว่าพรรคพลังเกษตรกรได้รับสำเนาคำร้องแล้ว รายละเอียดปรากฏตามใบตอบรับไปรษณีย์ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๔ ซึ่งครบกำหนดยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๔ ประกอบกับระยะเวลาการปิดประกาศดังกล่าว ณ ที่ทำการศาลรัฐธรรมนูญได้ครบกำหนดแล้ว พรรคพลังเกษตรกรก็มีได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญ

พิเคราะห์คำร้อง เอกสารประกอบคำร้องแล้ว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา” เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวมีข้อความชัดเจนว่าภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว พรรคการเมืองจะต้องจัดให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ดังนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามคำร้องซึ่งพรรคพลังเกษตรกรมีได้ยื่นคำชี้แจงคัดค้าน จึงฟังได้ว่าพรรคพลังเกษตรกร ผู้ถูกร้องไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ ประกอบกับมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และมาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่า พรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียนให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น” จึงมีเหตุตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวที่นายทะเบียนพรรคการเมือง จะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคและขอที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งยุบพรรคพลังเกษตรกรได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงสั่งให้ยุบพรรคพลังเกษตรกร

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ